

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

TERMIZ DAVLAT UNIVERSITETI



TURIZM: NAZARIYA VA AMALIYOT
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	1000000	– Xizmatlar
Ta'lim sohasi:	1010000	– Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishlari:	61010100	– Turizm va mehmondo'stlik

Termiz – 2024

7.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tuxliyev I.S., Xayitboyev R., Safarov B.Sh., Tursunova G.R. Turizm asoslari. Darslik, Toshkent, 2014. - 389 b.2. Baltabayev M.R., Tuxliyev I.S., Safarov B.Sh., Abduhamidov S.A. "Turizm: nazariya va amaliyot". Darslik, Toshkent, 2018. - 405 b.3. Tuxliyev I.S., Abduhamidov S.A. "Turizm: nazariya va amaliyot". Darslik, Toshkent, 2023. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none">1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 6-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasi turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasining faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3510 sonli Qarori.2. Tuxliev I.S., Qudratov G.H., Pardaev M.Q. Turizmni rejalashtirish. Darslik. – T.: «Iqtisod-moliya» nashriyoti. 2010.-263b.3. Mamatqulov X. M. Mehmonxona va turistik komplekslarda xizmatlarni tashkil etish. O'quv qo'llanma. -S.: SamISI, 2012.-340b. <p>Axborot manbaalari:</p> <ol style="list-style-type: none">1. http://www.world-tourism.org – Butunjahon turizm tashkiloti.2. http://www.wttc.org – Sayohatchilar va turizm bo'yicha butunjahon kengashi.3. http://www.mail.tdiu.uz – TDIU elektron kutubxonasi4. http://www.sies.uz – SamISI elektron kutubxonasi5. www.ziyonet.uz – ta'lim portali6. http://www.stat.uz – O'zbekiston davlat statistika qo'mitasi.
8.	<p>Termiz davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan</p>
9.	<p>O'quv dasturi Termiz davlat universiteti o'quv-uslubiy metodik Kengashning 2024 yil "26" iyundagi 11 – sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.</p>
10.	<p>Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>O.A.Abdug'aniyev TerDu, Iqtisodiyot va turizm fakulteti dekani, professor</p> <p>G.M.Abdulxayeva TerDu, Turizm va mehmonxona xo'jaligi kafedrasi mudiri, dotsent</p> <p>S.N.Abdurahimov TerDu, Turizm va mehmonxona xo'jaligi kafedrasi o'qituvchisi</p>
11.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Z.N.To'rayev - Termiz iqtisodiyot va servis universiteti O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i, dotsent</p> <p>S.Y. Pulatova - Turizm va mehmonxona xo'jaligi kafedrasi katta o'qituvchisi, PhD</p>

Fan/modul kodi TNA1205		O'quv yili 2024-2025	Semestr 2	Kreditlar 5
Fan/ modul turi Majburiy		Ta'lim tili o'zbek	Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Turizm: nazariya va amaliyot	60	90	150
2.	<p>I.Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga turizm sohasining mohiyatini ochib berish; turizmning taraqqiyot yo'li, tajribasi, hozirgi kundagi muammolarini aniqlab olish; turizmning iqtisodiy, siyosiy, ma'naviy va ijtimoiy ahamiyatini yoritib berish; O'zbekiston va jahon turizm biznesining tarqqiyotini o'rgatishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, turizm faoliyati va undagi jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.</p> <p>II.Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu: Turizm: nazariya va amaliyot faniga kirish «Turizm: nazariya va amaliyot» fanining maqsadi va vazifalari. Turizmning rivojlanish tarixi. O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanish bosqichlari. Turizmni o'rganishda asosiy yondashuvlar. 2-mavzu: Sayohatchi va turist haqidagi tushunchalarning mohiyati Turizmning shakllanish tarixi. Sayohatchi va turist haqidagi tushunchalar. Sayohatchi va turistni ajratib turuvchi asosiy farqlar. Qadimgi sayohatlar va ziyoratchilik. Ilk sayohatchilar tarixi. Tomas-Kuk zamonaviy turizmning asoschisi. Ziyoratchi olimlar. Markaziy Osiyo allomalarining turizm bilan bog'liq sayohatlari.</p> <p>3-mavzu: Turizm turlari va shakllari Turizm sohasining tasniflanishi va turlari. Kirish turizmi. Chiqish turizmi. Xalqaro turizm. Tarixiy obidalar turizmi. Arxeologik turizm. Rekreatsioon turizm. Sog'lomlashtiruvchi dam olish. Diniy turizm. Ekoturizm. Gastronomiya turizmi. Harakatlanish usuli. Aviatransport. Dengiz transporti. Temir yo'l transporti. Aktiv va passiv turizm turlarining xususiyatlari. Turistik-rekreatsioon klasterini shakllantirish.</p> <p>4-mavzu: Turizm sohasining resurslari Turizm resurslarining mohiyati. Turizm resurslarining guruhlanishi. Tabiiy turistik resurslar. Madaniy–tarixiy resurslar. Turistik axborot resurslari. Ijtimoiy–</p>			

<p>iqtisodiy turistik resurslar. Turistik akvatoriya. YUNESKO muhofazasidagi ob'ektlar. Dunyoning yangi mo'jizalari. Attraksionlar. O'yingohlar. Festivallar va marosimlar. Turizm resurslarining tasniflanishi.</p> <p>5-mavzu: Turizm industriyasi va infratuzilmasi Turizm industriyasi, turizm infratuzilmasi tushunchalarining mohiyati va tarkibiy qismi. Turoperatorlar va turagentlar faoliyati. Turistlarning bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish infratuzilmasi. O'zbekistonda turizm infratuzilmasini rivojlantirish chora-tadbirlari.</p> <p>6-mavzu: Turizm sohasidagi xizmatlar va mahsulotlar Turistik xizmatlar. Turistik mahsulotlar. Tur. Tur paket. Individual tur. Guruhli tur. Majmualiy xizmat ko'rsatish. Buyurtmali tur. Inklyuziv tur. Turizm sohasi xizmatlari xususiyatlarining «4S» bilan ifodalanishi. Xizmat ko'rsatish klasslari va xizmatlar paketi.</p> <p>7-mavzu: Turizm sohasida joylashtirish xizmatlari Joylashtirish sanoati. Mehmonxona. Mehmonxona industriyasi. Turizm sohasida joylashtirish vositalari va xizmatlari. Mehmonxonalarining turlari va tasnifi. Yevropa tasniflash tizimi. Fransiya milliy tasniflash tizimi. Hind tasniflash tizimi. Germaniya tasniflash tizimlari.</p> <p>8-mavzu: Turizm sohasida ovqatlantirish xizmatlari Ovqatlantirish xizmati sanoati. Turizm sohasida ovqatlantirish xizmatlari. Turizm sohasida ovqatlantirish xizmatlarining usullari. Turizm sohasida ovqatlantirish xizmatlarining turlari va tasnifi. Umumiy ovqatlanish korxonalarini tasnifi va turlari. Xizmat ko'rsatish. turlari. Stol servirovkasi.</p> <p>9-mavzu: Turizm sohasida transport xizmatlari Turizm sohasida transport xizmatlari. Transport tarixi. Transportda tashish xizmatlarining tasniflanishi. Turizm sohasida transport vositalari. Transport ta'minoti. Transport kompaniyalari. Havo yo'llari sanoati. Temiryo'l sanoati. Avtobus sanoati. Avtomobil. Kruiz sanoati. «O'zbekiston Havo yo'llari». «O'zbekiston temir yo'llari». Chiptalarni buyurtma qilish. Tashish marshrutlarini ishlab chiqish. Turizm sohasida transport xizmatlarining turlari va qulaylik darajalari. Turistlarga transportda xizmat ko'rsatish.</p> <p>10-mavzu: Turizm sohasida ekskursiya xizmatlari Turistik-ekskursiya xizmatlarining asoslari. Gid-ekskursiyachi xizmatlarining mohiyati va tasnifi. Ekskursiya metodikalari. Gid-ekskursiyachi xizmati. Gid-ekskursiyachining vazifalari. Gid-ekskursiyachilik kasbining shakllanishi. Gid-ekskursiyachining nutq madaniyati. Turistik-ekskursiya xizmatlarining asoslari va huquqiy me'yorlari. Gid-ekskursiyachiga qo'yiladigan talablar. Ekskursiya xizmatlarida gid-ekskursiyachi faoliyatini baholash metodikalari.</p>
--

11-mavzu: Turizm sohasini rivojlantirishda O'zbekistondagi tarixiy shaharlarning ahamiyati

O'zbekiston turizmini rivojlantirishda tarixiy shaharlarning o'rni. «Sharqning qadimiy obidalari». «Jahon merosi». O'zbekistonning tarixiy va arxitektura yodgorliklariga ega bo'lgan shaharlari. Toshkent, Samarqand, Buxoro, Xiva, Shaxrisabz, Termiz, Farg'ona shaharlaridagi tarixiy-me'moriy ob'ektlari. O'zbekistonning YUNESKO ro'yxatidagi tarixiy shaharlari.

12-mavzu: Turizm marshrutlarini ishlab chiqish jarayoni

Turizm sohasidani brend tushunchasi. Brend yaratish. Ommaviy uchrashuvlar va namoyishlarni tashkil etish.

13-mavzu: Ekologik turizmni rivojlantirishning zamonaviy tendentsiyalari

Ekologik turizmning maqsadi va vazifalari. Ekologik turizmning mohiyati. Ekologik turizmning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi o'rni. Xorijiy ekoturizm bozori. Ekologik turizmning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi o'rni. Ekologik turizmni rivojlantirishning zamonaviy tendentsiyalari. O'zbekiston geografiasining turistik jozibadorligi. Davlat tabiat qo'riqxonalari. Milliy parklar. Buyurtmaxonalar. Tabiat yodgorliklari. O'zbekiston Respublikasining ekoturistik rayonlari.

14-mavzu: Gastronomiya turizmini rivojlantirish istiqbollari

Gastronomiya turizmi. Gastronomiya turizmining turlari, rivojlantirishning maqsadi va vazifalari. O'zbekistonda gastronomiya turizmini shakllantirish xususiyatlari. O'zbekistonda gastronomiya turizmini shakllantirishda milliy taomlar turlari. Mahalliy oshxona. Gastronomiya turizmini rivojlantirish istiqbollari.

15-mavzu: O'zbekistonda xalqaro turizm tashkilotlarning o'rni

Turizm sohasining xalqaro tashkilotlar. Xalqaro tashkilotlarining O'zbekiston turizmini rivojlantirishdagi o'rni. Butunjahon sayoxatlar va turizm Kengashi. Butunjahon turistik agentlar assotsiatsiyasi. Xalqaro havo transporti assotsiatsiyasi. Turizm bo'yicha ilmiy ekspertlar xalqaro assotsiatsiyasi. Turistik agentlar xalqaro assotsiatsiyasi. Xalqaro mehmonxonalar assotsiatsiyasi.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Turizm: nazariya va amaliyo faniga kirish
2. Sayohatchi va turist haqidagi tushunchalarning mohiyati
3. Turizm turlari va shakllari
4. Turizm sohasining resurslari
5. Turizm industriyasi va infratuzilmasi
6. Turizm sohasidagi xizmatlar va mahsulotlar
7. Turizm sohasida joylashtirish xizmatlari
8. Turizm sohasida ovqatlantirish xizmatlari
9. Turizm sohasida transport xizmatlari
10. Turizm sohasida ekskursiya xizmatlari

11. Turizm sohasini rivojlantirishda O'zbekistondagi tarixiy shaharlarning ahamiyati

12. Turizm marshrutlarini ishlab chiqish jarayoni

13. Ekologik turizmni rivojlantirishning zamonaviy tendentsiyalari

14. Gastronomiya turizmini rivojlantirish istiqbollari

15. O'zbekistonda xalqaro turizm tashkilotlarning o'rni

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. Turizm mazmuni va mohiyati
2. O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanish bosqichlari
3. Dunyo turizmida O'zbekiston turizmini tutgan o'rni
4. Turizmning iqtisodiy, siyosiy, ma'naviy va ijtimoiy ahamiyati
5. O'zbekiston turizmi sohasidagi islohotlar
6. Zamonaviy turizm asoschisi Angliyalik Tomas Kukninin faoliyati
7. Markaziy Osiyo allomalarining turizm bilan bog'liq sayohatlari
8. Aktiv va passiv turizm turlarining xususiyatlari
9. Rejaga asoslangan guruhli va individual turizm
10. Turistik resurslar va turistik akvatoriya
11. Turizm resurslarining guruhlanishi
12. Turoperatorlar va ularning faoliyati
13. Turistik agentliklar va ularning faoliyati
14. O'zbekistonda turizm infratuzilmasini rivojlantirish chora-tadbirlari
15. Xizmat ko'rsatish klasslari va xizmatlar paketi
16. Mehmonxonalarni tasniflash tizimlari
17. Mehmonxonalarning asosiy turlari
18. Turizm sohasida ovqatlantirish sub'ektlari tasnifi
19. Turizmda transport xizmatlarining mohiyati
20. "O'zbekiston Havoyollari" MAK tarixi va rivojlanishi.
21. Turistik-ekskursiya xizmatlarining asoslari va huquqiy me'yorlari
22. Ekskursiya xizmatining asosiy faoliyati
23. O'zbekistonning YUNESKO ro'yxatidagi tarixiy shaharlari
24. O'zbekistonning tarixiy va arxitektura yodgorliklariga ega bo'lgan shaharlari
25. Turistik marshrut tavsifi
26. Turizm marshrutlarining turlari va tasnifi
27. Ekologik turizmning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi o'rni
28. O'zbekiston Respublikasining ekoturistik rayonlari
29. Gastronomiya turizmining turlari
30. Gastronomiya turizmini shakllantirishda milliy taomlar
31. Turizm sohasida brendning o'rni va ahamiyati.
32. Butunjahon turizm tashkiloti faoliyati

3.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

	<p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <p>-xorijiy turizm bozorini rivojlantirish tendensiyalari, sayohatchi va turist haqidagi tushunchalarning mohiyati, gid-ekskursiya xizmatlarini amalga oshirish jarayonlari, turizm industriyasi va infratuzilmasi, O'zbekistonda xalqaro turizm tashkilotlarining o'rni haqida tasavvurga ega bo'lishi;</p> <p>- turizm sohasining tasniflanishi va turlari, turizm sohasining resurslari, turizm sohasini rivojlantirishda O'zbekistondagi tarixiy shaharlarning ahamiyati, turizm sohasidagi xizmatlar va mahsulotlar, turizm sohasida joylashtirish xizmatlari, turizm sohasida ovqatlantirish xizmatlari, turizm sohasida transport xizmatlari, turizm xizmatlarini litsenziyalashtirish, sertifikatlashtirish va standartlashtirish, turizm sohasida xalqaro huquqiy va me'yoriy hujjatlar haqida bilishi va ulardan foydalana olishi;</p> <p>- turizm turlarini ishlab chiqish texnologiyasi, gastronomiya turizmini rivojlantirish istiqbollari, xorijda qishloq turizmini rivojlantirish tajribasi, turizm sohasini boshqarishning tashkiliy tuzilmasi va marketingi, turizm sohasini davlat tomonidan boshqarish yo'nalishlari bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.</p>
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma'ruzalar; - amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; - aqliy hujum; - blits-so'rov; - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish hamda nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma yoki testni topshirish.</p>
6	<p>Kurs ishi</p> <p>Fan bo'yicha kurs ishi. Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishining hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonlari syllabusda va tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.</p> <p><u>Kur ishi uchun tavsiya etiladigan mavzular:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Turizm tushunchasi mazmuni va mohiyati. 2. Arxeologik turizm. 3. Turizmning rivojlanish tarixi. 4. Gastronomiya turizmi. 5. Tomas-Kuk zamonaviy turizmning asoschisi. 6. Turizmda temir yo'l transporti xizmatining tutgan o'rni.

7. Markaziy Osiyo allomalarining turizm bilan bog'liq sayohatlari.
8. Turizmda transport xizmatlari.
9. Tarixiy obidalar turizmi.
10. Rekreatsiyon turizm.
11. Turizm sohasining tasniflanishi va turlari.
12. Turizmda dengiz transportining tutgan o'rni..
13. Turizm resurslarning mohiyati.
14. Ilk sayohatchilar tarixi.
15. Turizm festivalarni ahamiyati.
16. O'zbekistonda turizm infratuzilmasini rivojlantirish chora-tadbirlari.
17. Umumiy ovqatlanish korxonalarini tasnifi va turlari.
18. YUNESKO muhofazasidagi ob'ektlar.
19. Germaniya tasniflash tizimlari.
20. Turizm resurslarining tasniflanishi.
21. Yevropa tasniflash tizimi.
22. Turizm yarmarkalarni ahamiyati.
23. Turizm sohasida joylashtirish vositalari va xizmatlari.
24. Hind tasniflash tizimi.
25. Turistik-ekskursiya xizmatlarining asoslari.
26. Turizmda ekskursiya xizmatlari.
27. Gid-ekskursiyachiga qo'yiladigan talablar.
28. Turizm sohasini rivojlantirishda O'zbekistondagi tarixiy shaharlarning ahamiyati.
29. O'zbekistonning tarixiy va arxitektura yodgorliklariga ega bo'lgan shaharlari.
30. O'zbekiston turizmini rivojlantirishda tarixiy shaharlarning o'rni.
31. O'zbekistonning YUNYESKO ro'yhatidagi tarixiy shaharlari.
32. Turizm sohasida brend tushunchasi.
33. Ommaviy uchrashuvlar va namoyishlarni tashkil etish.
34. Ekologik turizmning mohiyati.
35. Ekologik turizmning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi o'rni.
36. O'zbekiston Respublikasining ekoturistik rayonlari.
37. Farg'ona shahridagi tarixiy-me'moriy ob'ektlar.
38. Toshkent shahridagi tarixiy-me'moriy ob'ektlari.
39. Samarqand shahridagi tarixiy-me'moriy ob'ektlari.
40. Buxoro shahridagi tarixiy-me'moriy ob'ektlari.
41. Xiva shahridagi tarixiy-me'moriy ob'ektlari.
42. Termiz shahridagi tarixiy-me'moriy ob'ektlari.
43. Shahrisabz shahridagi tarixiy-me'moriy ob'ektlari.
44. Turizm sohasining xalqaro tashkilotlar.
45. Xalqaro tashkilotlarining O'zbekiston turizmini rivojlantirishdagi o'rni.
46. Xalqaro havo transporti.
47. Turizm industriyasi.
48. Turizm infratuzilmasi.
49. Turizm sohasidagi xizmatlar va mahsulotlar
50. Turizm sohasida turistik marshrutlarni tutgan o'rni.